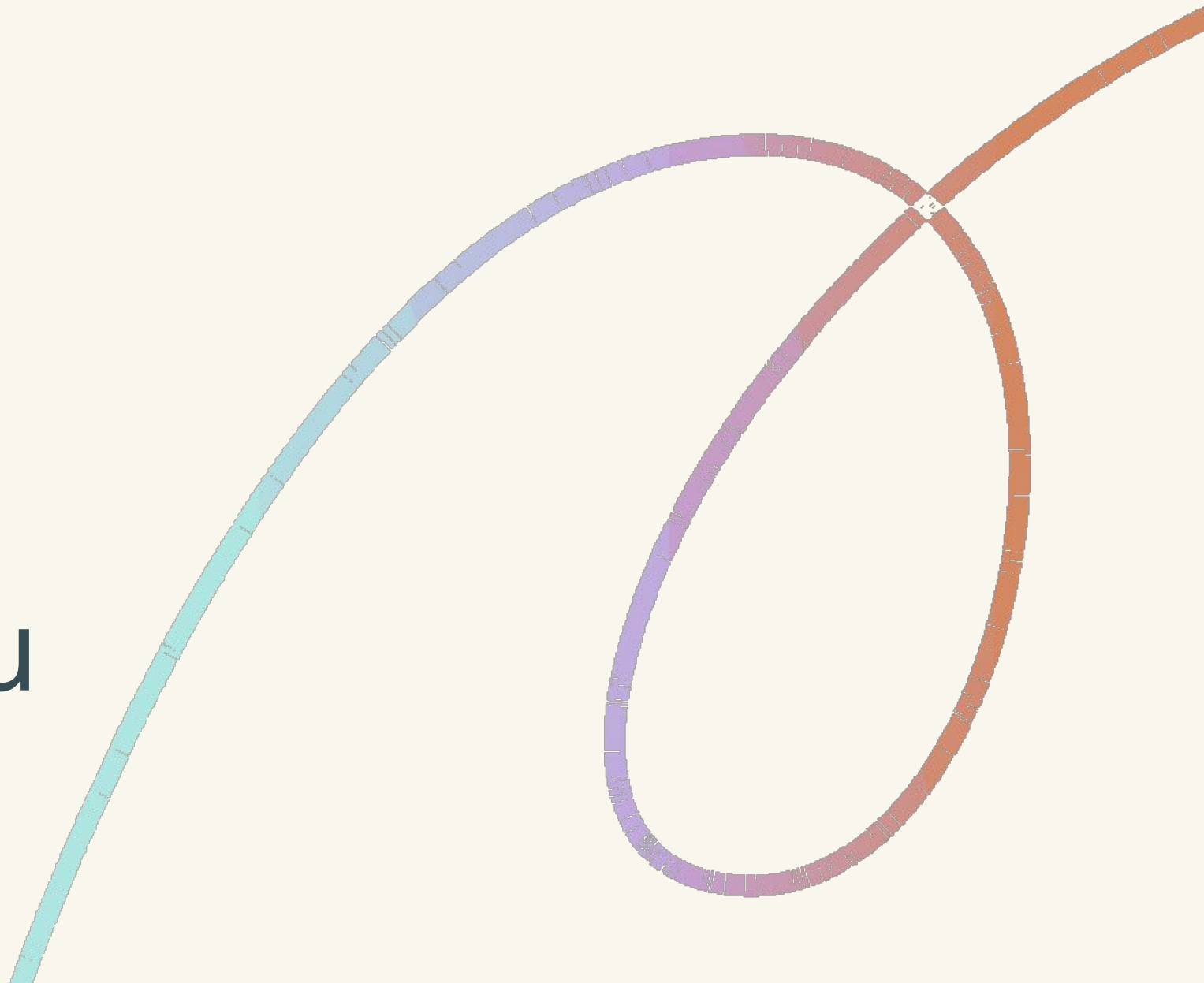

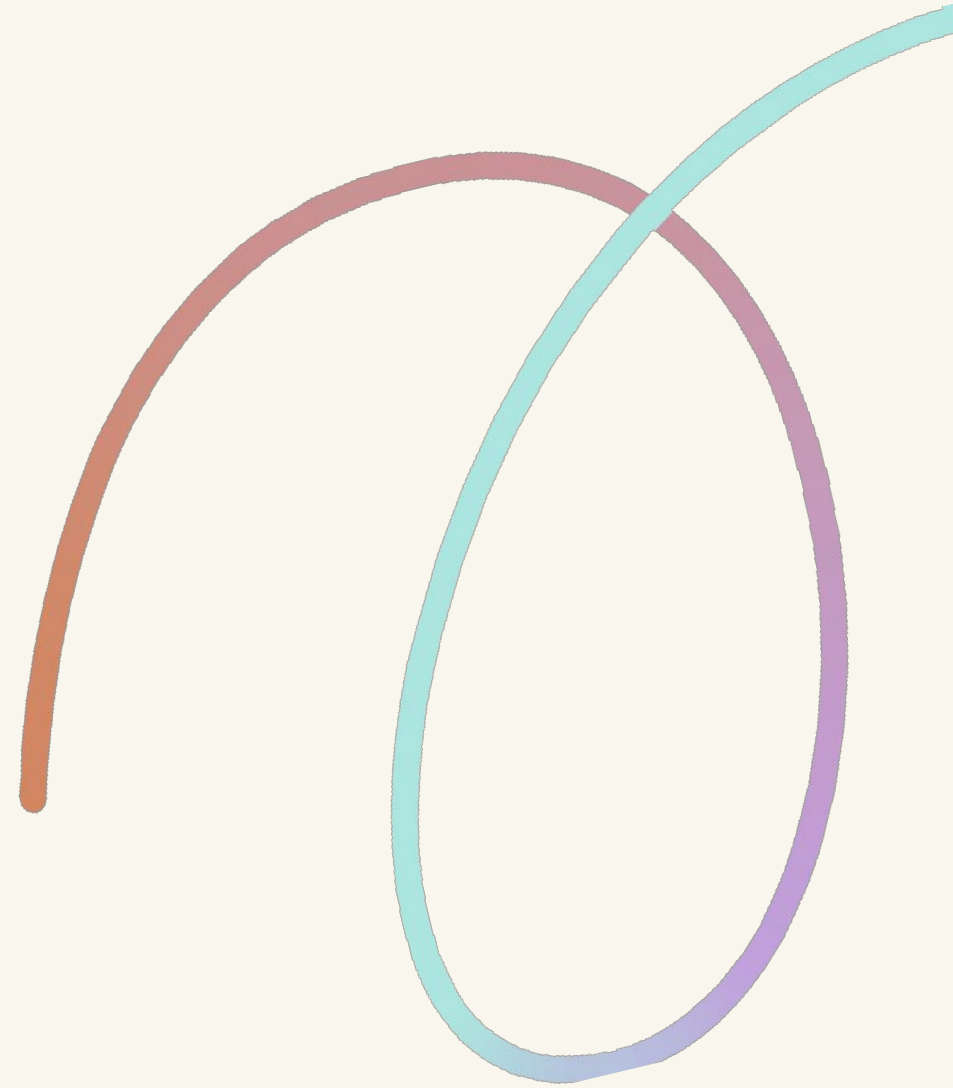
Com portar la mirada feminista a l' àmbit educatiu

Per començar...

De quina manera creus que t'afecta a la teva tasca com a docent el teu gènere (dona/home/no binarie, cis/transgènere)? Com creus que et llegeix el teu alumnat?

Pensa en situacions, actituds, comentaris que has observat o que has rebut a l'aula que et fan activar les teves ferides/ resistències?

¿D'ON PARTIM?

- Les paraules importen. El llenguatge estructura el nostre pensament i les nostres relacions.
- “En general, les persones tenim actituds sexistes/masclistes/ LGTBIQ*fòbiques/ (afegeixo racistes,etc) per inconsciència o desconeixement, no per una mala intenció expressa o voluntària”.
(Bonafant, X. (1997). *Las actitudes del profesorado ante la coeducación*, Barcelona, Graó)
- Si som capaços de plantejar-nos sense culpa: Quan joestic sent sexista sense ser conscient?Quina part de la meva ho és i no la veig?Com contribueixo a generar/perpetuar desigualtat? El potencial de transformació és molt gran.
- Per a generar un canvi de mirada és imprescindible el treball personal, la revisió d'una mateixa i el compartir amb altres persones i al voltant. El posicionament personal és la principal eina per a afinar el nostre radar.
- Canvi de paradigma: un espai segur no és aquell on no hi ha violències, sinó aquell on les violències es posen sobre la taula, es veuen, es detecten, es treballen i es prevenen. És un indicador de treball ben fet.
- No hem d'esperar que els casos surtin, els hem d'anar a buscar, les violències masclistes, racistes, capacitistes, etc. són una realitat que ja existeix.
- No fer mal és impossible. Aprendre a reparar.
- En aquesta píndola donem la benvinguda a l'error i l'equivocació.

Context

El **79,3% de les dones** residents a Catalunya han patit alguna forma de violència masclista al llarg de la seva vida. En concret, l'any 2021, **1 de cada 4 dones van ser víctimes de violència masclista**.

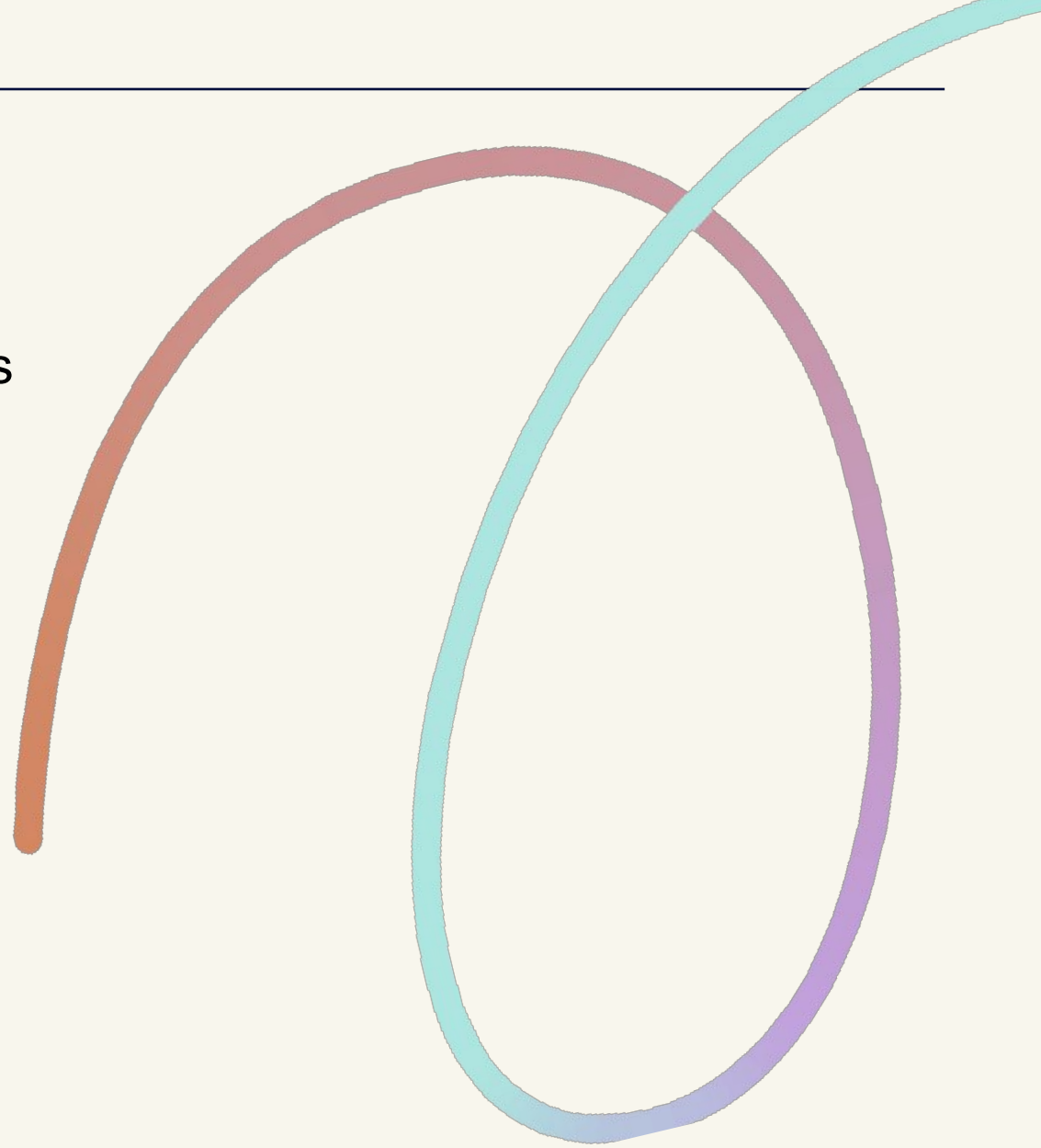
En l'any 2021 s'ha produït un **augment de les violències digitals**, principalment assetjaments, sobretot per part d'homes que no han estat mai parelles i, en menor mesura, també per part d'exparelles.

Font: enquestes de victimització del Departament d'interior i seguratat pública de la Generalitat de Catalunya

Context: més enllà del gènere

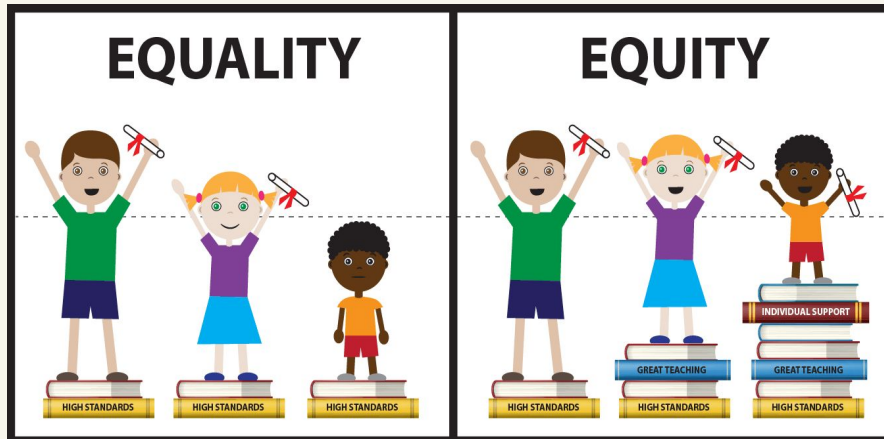
Aproximadament el 70% de l'assetjament escolar és per motius d'homofòbia

Quin és el percentatge de per motius racials?

Què és la coeducació

El concepte de coeducació ha anat evolucionant al llarg dels anys en paral·lel als avenços dels feminismes; coeducar o tenir una perspectiva feminista de l'educació significa transformar l'educació en un espai de pensament crític amb el compromís amb la no discriminació i tots els eixos d'opressió, la lluita per a la igualtat/equitat d'oportunitats, posar el focus en prendre consciència del sexisme, caminar cap a l'ideal de convivència lliure de violències i de la justícia social.

Què vol dir coeducar?

QÜESTIONAR ELS ESTEREOTIPS DE GÈNERE

REVALORAR EL MÓN TRADICIONALMENT ASSOCIAT
A ALLÒ FEMENÍ

COMPROMÍS ANTIRACISTA I AMB ELS DIFERENTS
EIXOS DE DISCRIMINACIÓ

Què és important en la perspectiva coeducadora?

- Per visibilitzar el masclisme, la lgtbifòbia, les desigualtats que promou el sistema sexe- gènere i aconseguir espais habitables i promotors de la igualtat d'oportunitats
- Per transformar el sistema sexe-gènere que genera violència en els cossos de les persones i en les relacions.
- Per guanyar una perspectiva preventiva de la discriminació és clau treballar la coeducació des de les primeres etape de vida, perquè en el procés de desenvolupament socialització s'instal·len les creences, comportaments i actituds que poden ser limitants.
- Per promoure una educació que acompanyi a les persones a ser més qui són i connectar amb el potencial individual i col·lectiu.

MÉS ENLLÀ DELS CONCEPTES, EL POSICIONAMENT

Per tal que la perspectiva coeducadora o feminista sigui una realitat en els centres cal un posicionament a diferents nivells

- Personal
- Com a equips docents/ claustre
- Com a centre educatiu

“Quan l’educació és una pràctica de llibertat, l’alumnat no és l’únic al qual se li demana compartir i exposar-se. Una pedagogia compromesa no només busca empoderar l’alumnat. Qualsevol classe que utilitza un model d’educació holística, també és un lloc on el professorat creix i s’empodera.” **bell hooks**

Context dels claustres i de les aules

Com de diversos són els nostres claustres en relació al de les aules?

La feminització del món educatiu pot fer que tinguem biaxos a l'hora de llegir el que està passant i reproduir altres violències.

El paper de la docent més enllà de la seva identitat de gènere.

Base de la violència masclista sistema sexe-gènere occidental

Interseccionalitat

Fruit del feminisme negre dels Estats Units als anys vuitanta del segle XX per posar de manifest la realitat de les dones negres i els efectes que tenen sobre elles el sexisme i racisme.

L'experiència de desigualtat i discriminació, o de privilegi, es configura a partir de la interrelació entre diverses categories socials, com el gènere, l'ètnia, la classe social, l'orientació sexual o l'edat.

Hem de mirar i acompanyar persona, cada història de manera personal.

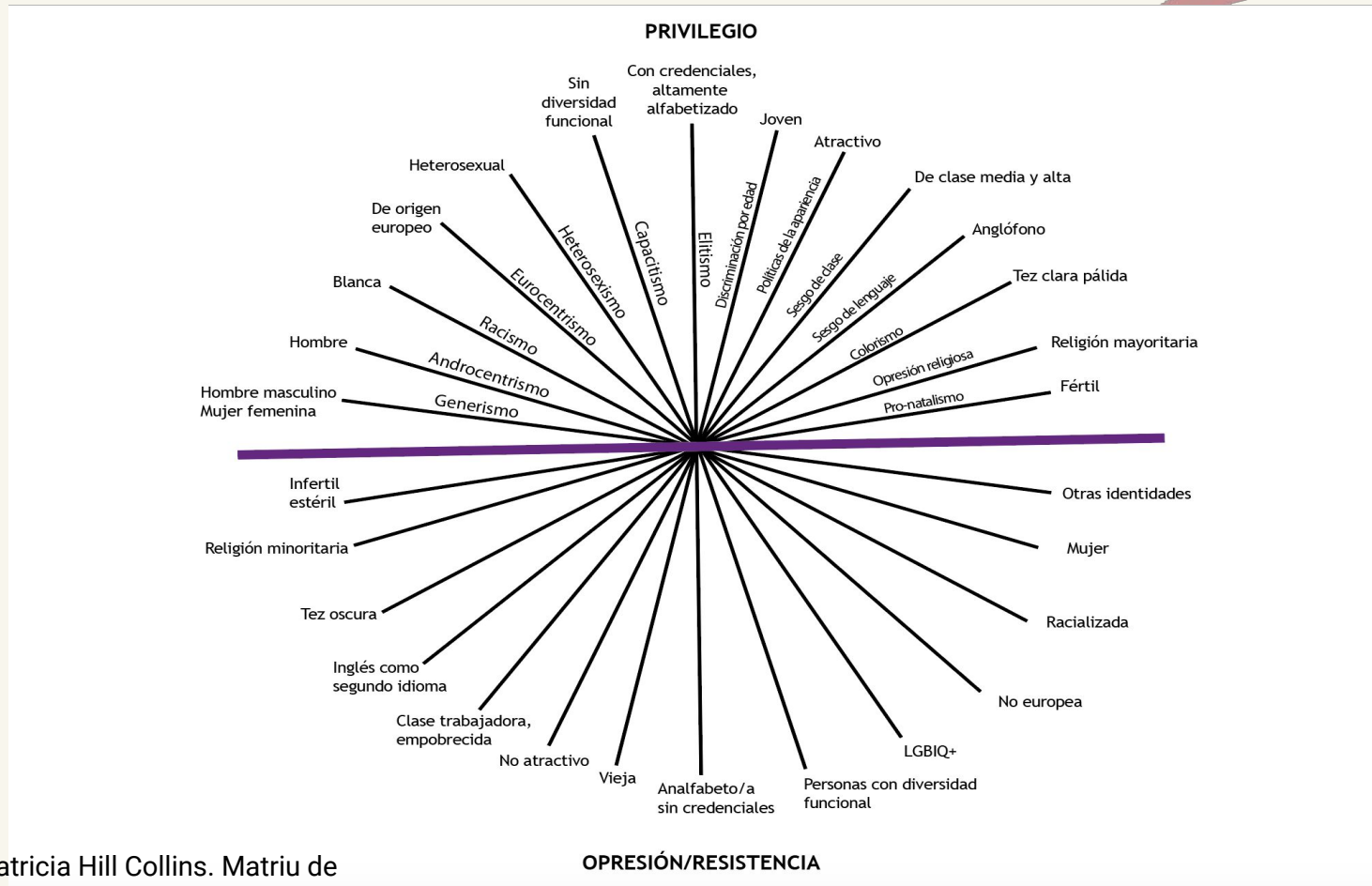
Referents

Sojourner Truth (Swartekill, Nueva York, 1797 – Battle Creek, Míchigan, 26 de noviembre de 1883) va ser abolicionista i activista pels drets de la dona. «Ain't I a Woman?» («¿No sóc jo una dona?»), discurs pronunciat el 1851 en la Convenció dels drets de la dona d'Ohio.

kimberlé crenshaw, (Canton, 1959) acadèmica nord-americana especialitzada en el camp de la teoria crítica de la raça, dona lloc al concepte de feminisme intersecciona

Violències: racisme i interseccionalitat

Font: Patricia Hill Collins. Matriu de dominació.

Tipus de violència

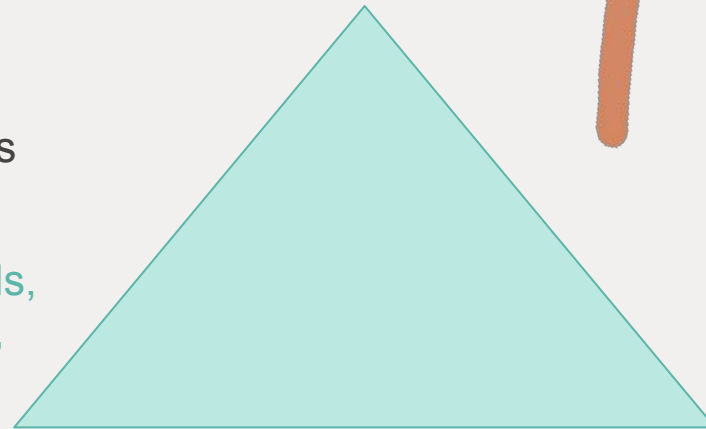
El triangle de la violència és un concepte introduït per **Johan Galtung** per representar la dinàmica de la generació de la violència en conflictes socials. Segons Galtung, la violència és com un iceberg, de manera que la violència visible és sol una petita part del conflicte. Solucionar-ho suposa actuar en tots els tipus de violència, que serien tres.

Violència directa (+ visible!):
psicològica, sexual, física, verbal...

Violència cultural i simbòlica

Estereotips, mites, manca de referents positius i diversos, invisibilització

A l'escola: els continguts, els materials, les imatges, els recursos, comentari, actituds del professorat

Violència estructural

Pobresa, llei d'estrangeria, llei laboral, aplicació insuficient de les lleis de protecció a les víctimes, la infància, persones vulnerables, justícia amb mirada patriarcal, homòfoba, racista, classista

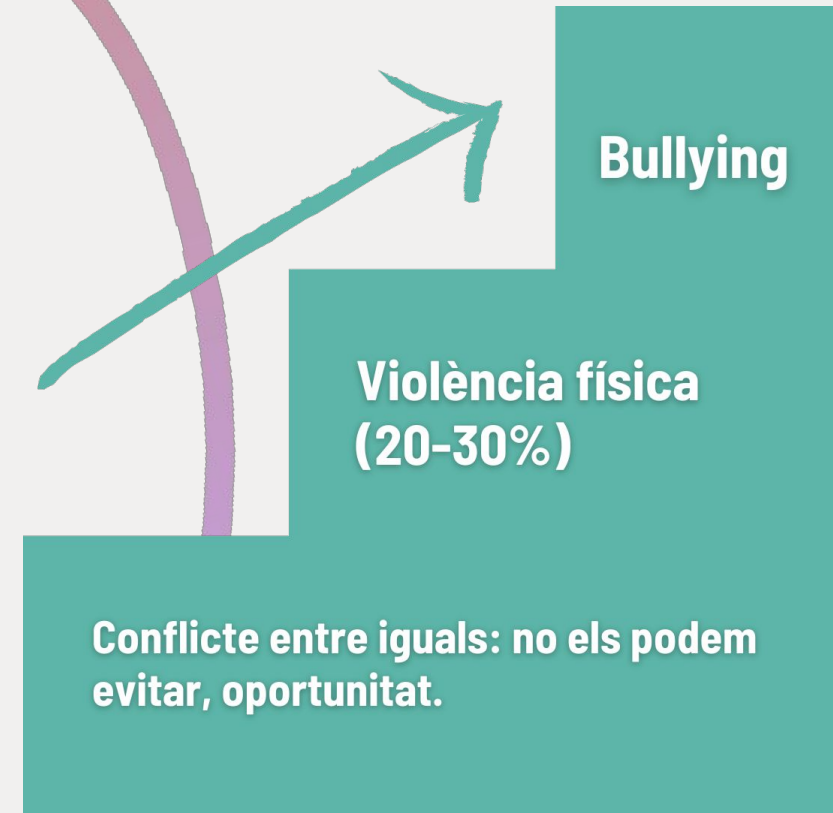
A l'escola: organització interna, els espais, sancions, a qui es creu i a qui s'escolta

Del conflicte a l'assetjament escolar

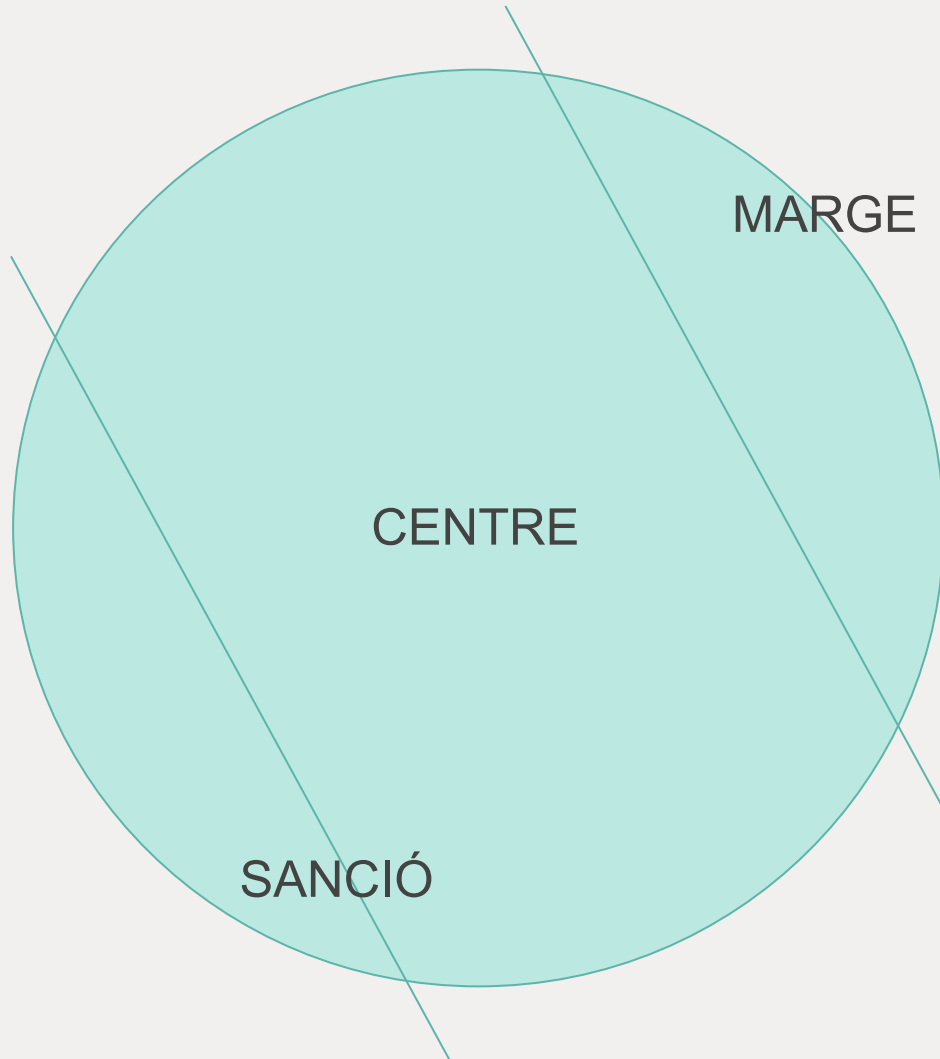
La diferència com una amenaça:

- Estereotips de gènere
- Classe socioeconòmica
- Nacionalitat
- Diferències físiques
- Necessitats educatives especials, infants amb diagnòstics

Les dinàmiques de violència i discriminació a l'aula són molt comuns i estan interseccionades. Només en alguns pocs casos acaben en bullying.

Poder en els grups: Centre i marge

3 dimensions del poder

- **Poder Social** gènere, orientació sexual, classe, racialització, diversitat funcional...
- **Poder contextual**
- **Poder personal / psicològic / espiritual**

Lectures i materials d'interès

- Glossari dels diferents conceptes i identitats
<https://ajuntament.barcelona.cat/lgtbi/ca/recursos-i-actualitat/glossari>
- Guia comunicació inclusiva
<https://ajuntament.barcelona.cat/guia-comunicacio-inclusiva/pdf/guiaInclusiva-ca.pdf>
- Moviment Cross-dressers: *En femme* documental- Sense Ficció TV3
- <https://www.ccma.cat/tv3/sense-ficcio/magrada-vestir-me-de-dona-sense-ficcio-estrena-enfemme/noticia/2881260/>
- Moviment: Not all men- Homes que s'aixequen contra el sexisme/patriarcat
- Llibre: Aitzole Araneta. *Transfeminismo o barberie*.
- Llibre: Mar C. Llop: *Construcciones identitarias. Work in progress*.
- Llibre: Paul B. Preciado: *Yo soy el monstruo que os habla*
- Llibre: Platero, L. *Transexualidades*. Acompañamiento, factores de salud y recursos educativos*
- Llibre: Missé, Miquel, *Transexualidades*. (tots els llibres que ell té sobre aquest tema)
- Diagnòstic de les diferents realitats, posicionaments i demandes de la població intersexual / amb DSD (diferències del desenvolupament sexual) a Barcelona
https://ajuntament.barcelona.cat/feminismes-lgtbi/sites/default/files/documentacio/p_4.2_diagnostic_intersexualitat_resex_cat.pdf
- Podcasts intersexualitat:
<https://www.ccma.cat/catrado/alcanta/adolescents-xl/laltre-ets-tu-capitol-7-les-intersexualitats/audioprogram/1083454/>

https://www.ivoox.com/6-intersexualitats-mutilacio-i-intervencions-sobre-els-cossos-audios-mp3_rf_76179057_1.html

- Article sobre intersexualitat:
- <https://directa.cat/a-les-persones-intersex-ens-han-extirpat-la-nostra-capacitat-de-desitjar-i-ser-desitjades/>

-
- Article
https://www.eldiario.es/catalunya/pol-galofre-no-primer-hombre-queda-embarazado-sociedad-entenderlo_1_6386515.html
 - Article Mar C. Llop "Hay muchas maneras de ser trans, no se ha de seguir un único camino"
https://www.eldiario.es/catalunya/barcelona/mar-llop_128_3768751.html
 - https://www.elnacional.cat/es/cultura/construccions-identitaries-work-in-progress-trans_643670_102.html
 - TEd talk
https://www.ted.com/talks/pol_galofre_construir_la_masculinidad_de_forma_consciente
 - Article:
<https://www.social.cat/opinio/14916/el-dilema-entre-les-ulleres-o-les-eines-al-mon-educatiu>
 - Llibre: Maria Rodó de Zárata. *Interseccionalitat*.
 - Llibre: Elisa Coll, *Resistencia bisexual, Mapas para una disidencia habitable*.
 - Llibre: DiAngelo Robin, *Fragilidad Blanca: por que es tan difícil para los blancos hablar de racismo*.
 - Llibre: Silvia Agüero, *Resistencias gitanas*.
 - Llibre: Saad Layla F. *Yo y la supremacía blanca*.
 - Article Pikara magazine: [La colonialidad nos hace pensar también en la dimensión de opresión que ejercemos](#)
 - Llibre: **"Desfer la teranyina del gènere des de l'educació"**. Isabel Carrillo Flores (Ed.) Eumo editorial
 - Article **"L'ADN colonial en l'educació i els límits de la coeducació"**, de Sol Abejón:
<https://www.social.cat/opinio/16079/ladn-colonial-en-leducacio-i-els-limites-de-la-coeducacio>

Context

1a idea. Com estan els joves? Què els hi passa?

La socialització de gènere en la cerca de la identitat té un pes important. Abans hi havia tribus urbanes, ara ens agafem a influencers que trobem a les xarxes socials per ser visibles, són noves formes de prescripció identitària.

Necessitats bàsiques: ser estimat, ser vist/reconegut, sentir que pertanyo.

2a idea . Les posicions dins l'aula.

Veure qui fa d'altaveu (quin rol ocupa en el grup), poder veure la diversitat de posicions. Què s'expressa més i què menys?

La idea de centre i marge en els grups és clau!

Context

3a idea. Consciència

Des d'on parles i com ets llegida o llegit és important.

Intersecció docent/gènere

4a idea. Intervencions en clau mirada interseccional

No reforçar biaixos.

5a idea. Referents.

Què els hi aporten els referents masculins (youtubers...)

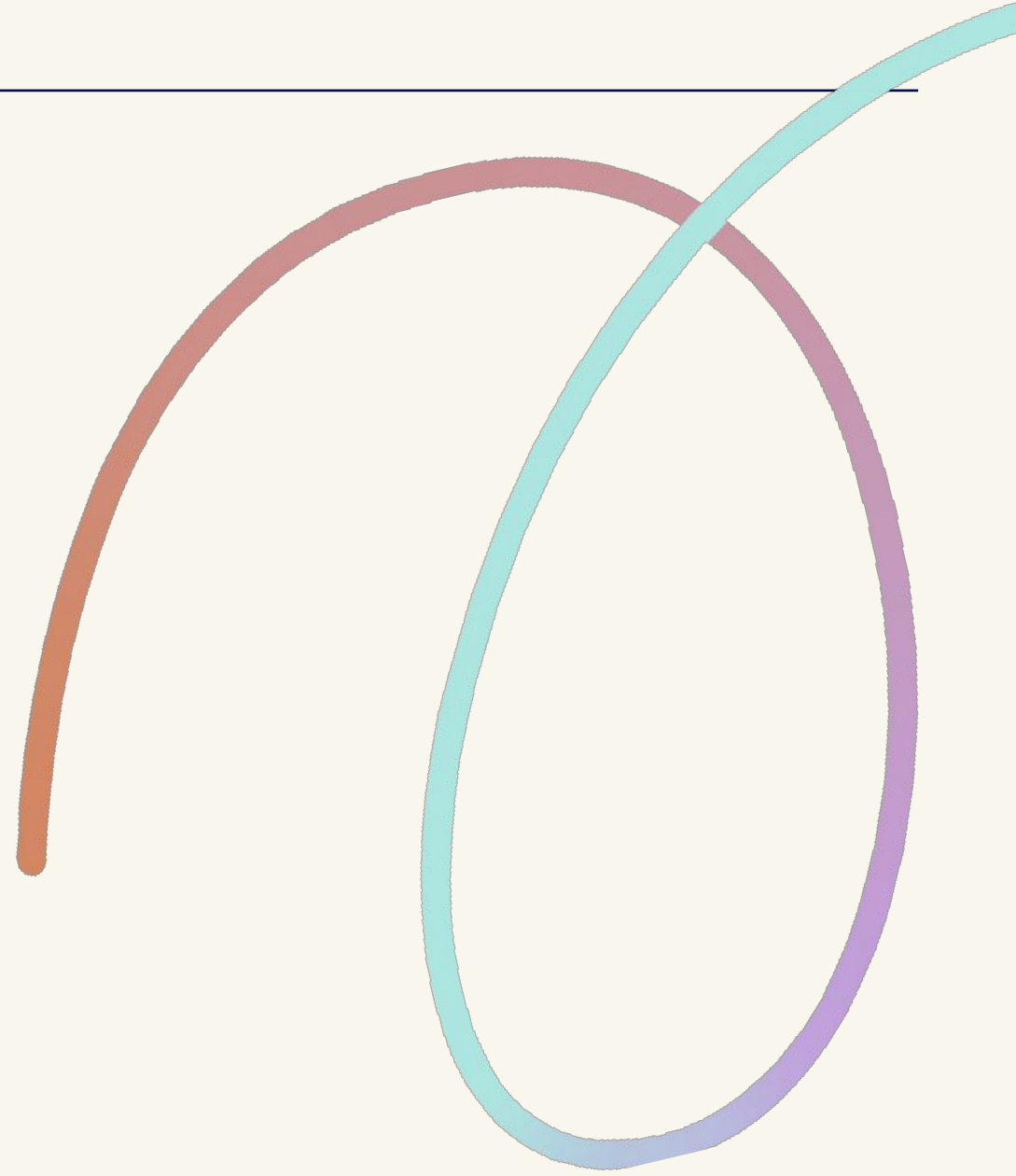

L'antifeminisme què és?

Un contramoviment dels avanços feministes.

No és casual, hi ha molts nivells, a un nivell més macro (lobbys, sectors ultra dreta, moviment organitzat, manosfera..) a nivell més micro encarnats després per youtubers, gurús xarxes i polítics que legitimen negacionisme atac al moviment LGTBIQ+...), en definitiva el lobby conservador marcant agenda per tombar drets sexuals i reproductius i legitimant discursos d'odi, troben maneres per arribar als joves i la societat en general.

NO PERDRE DE VISTA QUE SÓN NENS/NOIS INCORPORANT EL QUE FEM ELS ADULTS!

Eines de facilitació i restaurativa aplicades a l'aula

- Curiositat
- Portar la teva experiència en el moment
- Emmarcar
- 1% de responsabilitat
- Trencar el grup gran i fer petits grups per trencar dinàmiques
- Trobar polaritats i facilitar-te a tu (enlloc de polaritzar-te)
- Apreciar, especialment allò que vols promoure
- Posar el límit a les actituds i comportaments d'odi que fan mal i poder veure també la persona (què està expressant per sota del seu comportament, quina necessitat té)

Exercici d'indagació:

- 1) Nota què et funciona en la gestió dels conflictes i de la polarització a l'aula? Què t'ajuda?
- 2) Nota què has après en aquesta formació fins ara (un concepte, idea, estratègia, inspiració..)
- 3) Què et faltaria? En què t'agradaria aprofundir?

